

25 de juliol del 2014. El duo musical holandès Delinus passejant a la seva petita furgoneta-taxi Delinus-3 al Village du Monde, durant la 39a edició del Festival Paléo de Nyon

SALVATORE DI NOLFI/EFE

Koko-Jean Davis és una enamorada de Suïssa. “Quan un traspassa les fronteres d’aquest país, se sent envoltat immediatament per la seva màgia”, explica

TIPOGRAFIA HELVÈTICA

No, no és només perquè sigui originària de Suïssa, que ho és. És que es diu així: Helvètica. És possiblement la tipografia més famosa que hi ha; fins i tot el MoMA de Nova York li va dedicar una retrospectiva l’any 2007. Dissenyada i desenvolupada per Max Miedinger i Edouard Hoffmann a Basilea el 1957, és la tipografia oficial de la Confederació Suïssa. Tots els documents –des de les cartes fins als passaports– i la senyalística nacional utilitzen aquesta font. Per si no era prou coneguda, Steve Jobs va ajudar a popularitzar-la encara més quan va decidir carregar-la en aquells primers Macintosh que ens van salvar la vida a tots els que havíem tirat la tovallola pensant que la informàtica a nivell d’usuari anava lligada al codi. Sobre aquestes línies, el número que la revista *Slanted* va dedicar a la tipografia suïssa.

per Mònica Subietas, periodista, escriptora i dissenyadora editorial, viu a Zuric des del 2008

Suïssa, més enllà de la postal

EN UNA ESCENA DE LA PEL·LÍCULA ‘EL TERCER HOME’ (Carol Reed, 1949), Joseph Cotten i Orson Welles donen voltes en una de les cabines de la nòria més famosa de Viena. Parla Welles: “A Itàlia, en 30 anys de dominació dels Borja, hi va haver guerres, terror, sang i mort; però van sorgir Miquel Àngel, Leonardo da Vinci i el Renaixement. Suïssa va tenir 500 anys d’amor, democràcia i pau. I quin va ser el resultat? El rellotge de cucut!”.

És així, Suïssa? Tan poc interessant? Tan avorrida? No hi passa mai res? Definitivament, la resposta és no. Suïssa és tots els tòpics que poden venir al cap: és el verd, les muntanyes, la Heidi, les vaques, la xocolata, el formatge, la llet i els rellotges en general, no només els de cucut. Però també molt més que tot plegat. És un petit país al bell mig d’Europa que té fama de semblar una postal, però també és l’estat amb més premis Nobel i més festivals de música a l’aire lliure tot l’any. Un territori que protegeix amb fermesa el producte nacional i que fomenta la cultura com pocs altres; la llar de Paul Klee i Giacometti, de la fira d’art contemporani més important del món i el bressol indiscutible del disseny.

Aquest reportatge, no obstant, no pretén desmuntar mites sinó establir-ne de nous. Així doncs, anem a pams i primer donem la raó a Graham Greene –escriptor i guionista d’*El tercer home*–, que més endavant ja l’hi traurem.

Suïssa no és una postal, sinó moltes. Cada cantó suís –i n’hi ha 26– té la seva pròpia. El respecte envers el medi ambient és palpable arreu i s’ha aconseguit preservar el paisatge tot evitant que els vessants de les muntanyes s’omplien de segones residències plenes durant les vacances i buides la resta de l’any. Hi ha rutes per a tots els gustos, a peu o en tot tipus de vehicles, però la característica comuna és sempre la bellesa aclaparadora de l’entorn.

COLLECTION CHRISTOPHEL/EFE

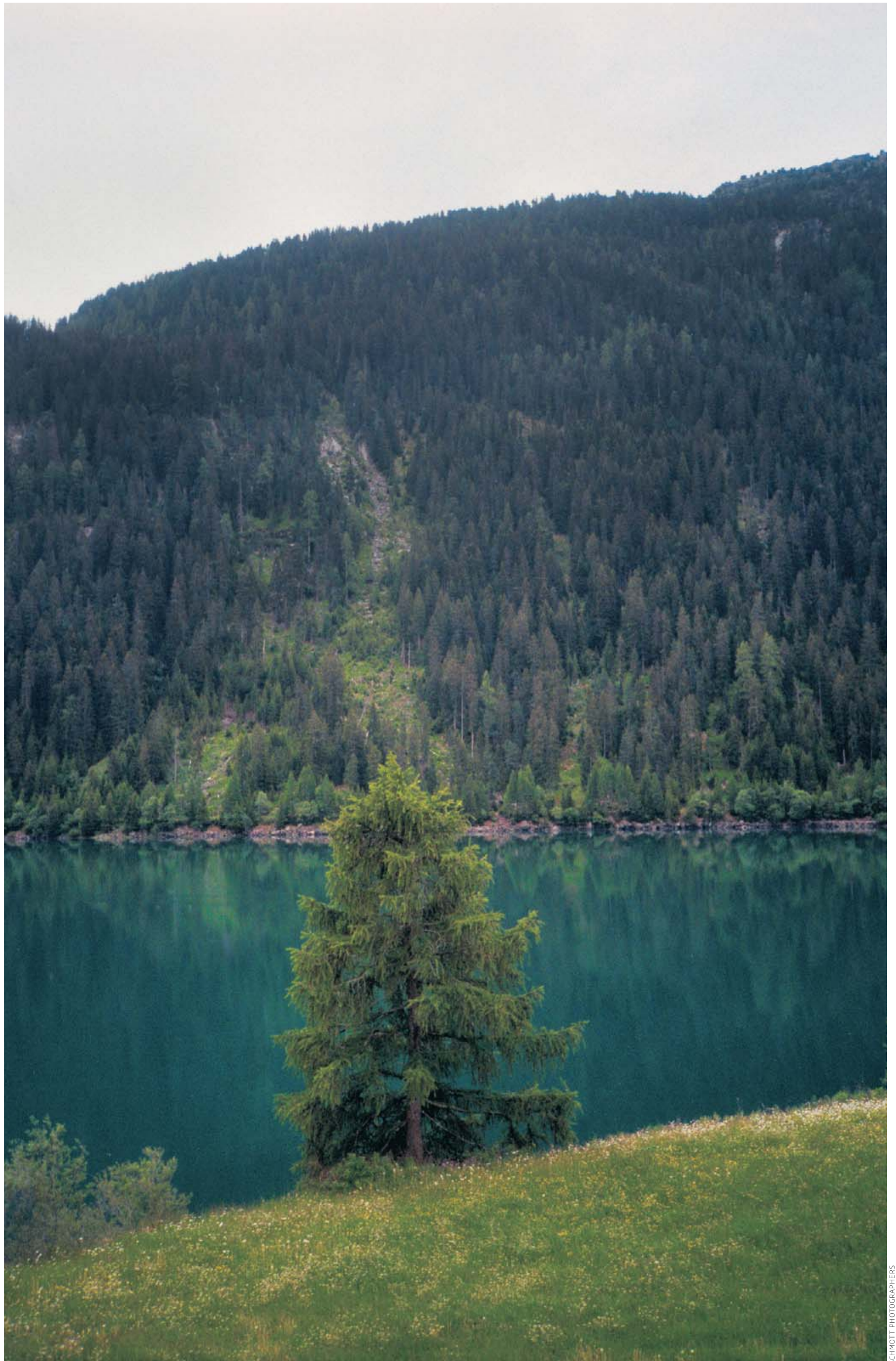
TINA TURNER, LA REINA SUÏSSA DEL ROCK

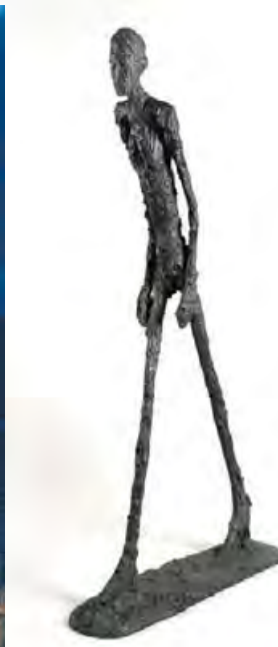
Les energètiques actuacions en viu de Koko-Jean Davis s’han comparat sovint amb les d’una reina del rock mítica: Tina Turner, que l’any 2013 va adoptar la ciutadania suïssa i va renunciar a la nacionalitat dels Estats Units. Des del 1994 Turner resideix a Küsnacht, un poblet al costat de Zuric amb el seu marit, Erwin Bach. La intèrpret de l’arxiconeguda *Proud Mary*, retirada dels escenaris des del 2009, fa una vida molt tranquil·la a Küsnacht i només es deixa veure en ocasions molt especials, com ara el novembre passat, quan es va encarregar d’encendre la il·luminació de Nadal del seu poble, totalment finançada per ella.

MARTIAL TREZZINI/EFE

Swiss International Airlines, filial de Lufthansa, és la principal companyia aèria suïssa i té la base a l'aeroport internacional de Zuric, també anomenat aeroport de Kloten

A dalt, escultura de l'artista suís Alberto Giacometti. A l'esquerra, imatge del Festival de Montreux

L'estiu passat
The Excitements
van actuar al Paléo
de Nyon, un dels
festivals musicals
més populars
de Suïssa

PARADÍS COSMÈTIC

A part de pels rellotges, els formats i els bancs, Suïssa també és coneguda per les seves firmes cosmètiques. Niance, Welleda, Juvena i La Prairie són només alguns exemples de marques que han aconseguit que aquest petit país alpí sigui una potència mundial en matèria cosmètica. També Valmont, que fabrica unes de les cremes amb més pedigrí helvètic. La marca va iniciar la seva història el 1905 amb la inauguració d'una clínica de benestar a a Suïssa, per la qual va desfil·lar el més *chic* de la societat europea.

Avui a Valmont combinen la comercialització de productes cosmètics amb els serveis d'estètica, allotjats en *spas* arreu del món. A Barcelona tenim un *spa* Valmont per viure aquesta experiència 100% suïssa, relaxant i luxosa: és al carrer Pomaret, 14.

A l'esquerra, regió vitivinícola de Dezaley

No hi ha platges, però no es troben a faltar. Els llacs i els rius tenen aigües prístines; no es pot oblidar que a Suïssa neixen els afluents que ajuden a omplir els grans rius centreeuropeus. La ruta dels Tres Llacs és sens dubte l'excursió de muntanya més espectacular. Situada a la zona del famós *resort* d'esquí de Zermatt, partint de Blauherd i a 2.500 m d'altitud, comença una caminada de dues hores fins a Riffelalp que passa pels llacs Stelli, Grindje i Grünen. Aquesta ruta, que més enllà de l'altitud no té gran dificultat perquè hi ha pocs desnivells pronunciats, és la que ofereix les millors fotografies del mític Matterhorn o Monte Cervino, la muntanya de la qual pren la forma el Toblerone.

Si preferiu les valls, no us podeu perdre la de Verzasca, a la part italiana (Ticino). Verzasca vol dir aigua verda, i això és el que hi trobareu: un riu d'aigües maragdes que va des de Sonogno fins a Lavertezzo. Sempre vora el corrent, us sorprendran pobles encisadors, gorgs solitaris per banyar-s'hi, boscos d'avets, zones pantanoses i fins a 30 punts d'interès fotogràfic que seran l'enveja dels vostres contactes a les xarxes socials. Un dels més

famosos és el Ponte dei Salti, un pont de pedra de dues arcades a Lavertezzo. I aprofito que parlem de ponts per explicar-vos un petit secret. Malgrat la posició tradicionalment neutral de la Confederació Helvètica, l'exèrcit suís és dels més preparats del món, i part del sistema de defensa que es va crear durant la Guerra Freda continua vigent encara avui: fins a finals del 2014 –sí, l'any que tot just ha acabat–, molts dels bucòlics ponts de fusta i pedra plens de geranis amagaven en els seus pilars sistemes explosius preparats per ser detonats en cas de necessitat.

Però tornant a la Suïssa de postal, els amants del vi i de la bona taula preferiran la part francesa. La zona dels bancals verticals de Lavaux, protegits per la Unesco des del 2007, és l'àrea vitivinícola més extensa del país. Com a tot Suïssa, hi ha moltes opcions per fer senderisme i gaudir del paisatge, però la manera més còmoda d'observar les vinyes situades en pendent sobre el llac de Ginebra és anar de Lausana a Vevey en tren fent parades entremig per gaudir de la gastronomia local i, per què no, fer un tast en un de les molts cellers que hi trobareu.

Si el que us agrada és la cultura, Suïssa ofereix un munt de museus de totes les mides entre els quals cal destacar-ne tres: la Fundació Beyeler (Basilea), el Centre Paul Klee (Berna) i la Kunsthaus (Zuric). De festivals de música en trobareu per a tots els gustos, a cobert i al descobert. Els més importants són el Festival de Jazz de Montreux, el de música clàssica de Lucerna i el Paléo de Nyon, un esdeveniment a l'aire lliure de sis dies que presenta 176 concerts en sis escenaris, i que el 2014 va comptar amb la presència, entre altres artistes, de Koko-Jean Davis i The Excitements. Dos festivals de cinema esperen els més cinèfils a Zuric i a Locarno, i artistes i →

Ubicada a Zuric, H. Schwarzenbach, és una botiga de productes 'delicatessen' on a més torren cafè des de fa 150 anys

LA TRAMPA DE LA NAVALLA SUÏSSA

Qui no coneix les navalles multiús originàries de l'exèrcit suís? Tots ens hem sentit McGyver alguna vegada fent servir ni que sigui l'USB que incorporen (sí, també això). La immensa majoria dels turistes acaben comprant-ne una, encara que sigui per partir les preses de xocolata. I n'hi ha més d'un –de fet, són milers cada any– que ha hagut de deixar-la al control de seguretat de l'aeroport perquè s'ha oblidat de facturar-la dins la maleta que va a la bodega de l'avió. Els encarregats de la seguretat són implacables: les navalles suïsses no es poden pujar a bord... tret que es comprin passat el control. A la zona *duty-free* de qualsevol aeroport suís hi trobareu una botiga o un estand d'una coneguda marca de navalles suïsses. Així doncs, si us voleu emportar del país alpí aquesta pràctica eina, deseu-la a la maleta facturada o compreu-la a l'últim minut.

col·leccionistes podran gaudir d'una infinitat de galeries grans i petites i també de la fira d'art contemporani per excel·lència: Art Basel.

Els més urbanites podreu escollir entre la cosmopolita Zuric, capital financera de vibrant vida nocturna; l'encisadora Basilea, creuada pel Rin, o Berna i el seu casc antic medieval, la capital federal a efectes funcionals perquè Suïssa no té, de fet, capital. Ginebra és la seu de les Nacions Unides i de la Creu Roja i Lausana la del Comitè Olímpic Internacional. Més enllà de les ciutats principals, no us podeu perdre poblacions més petites però amb molt d'encant que semblen congelades en el temps, com ara Lucerna i Friburg. D'entre totes les aglomeracions suïsses, Zuric és sens dubte la que ha viscut una transformació més gran en els últims cinc anys. El seu perfil, tradicionalment caracteritzat per les torres de les esglésies, ha donat pas als gratacels de la zona de Züri West, l'antic districte industrial i avui territori del disseny per excel·lència. Les seves nits de *clubbing* no han d'envejar res a les de Berlín o Londres i és el lloc ideal per no mirar el rellotge. Si no veieu gent al carrer de matinada, és perquè estan ballant en un dels temples del *techno*, no pas perquè vagin a dormir d'hora.

I aprofitant que tornem a parlar de rellotges, acabarem de desmuntar el mite. Graham Greene va cometre un error històric –qui sap si intencionat– en posar aquella famosa frase d'*El tercer home* en boca d'Orson Welles: l'origen del rellotge de cucut és incert, tot i que les primeres descripcions, del segle XVII, el situen a Àustria. Fins i tot els suïssos ho reconeixen. ■

QUATRE VERITATS SOBRE LES LLENGÜES A SUÏSSA

Veritat #1: no tots els suïssos parlen els quatre idiomes nacionals. La majoria en parlen dos. Veritat #2: els suïssos de la part alemanya no parlen alemany. No perquè no en sàpiguen, sinó perquè prefereixen parlar el seu dialecte local. I dic *local* perquè tot i que l'alemany suís abraça tota la zona anomenada "de parla alemanya", les varietats dialectals són tan nombroses com poblacions hi ha. Precisament per això l'alemany suís no té gramàtica: no ha sortit cap Pompeu Fabra amb prou coratge per unificar-lo. Veritat #3, relacionada amb l'anterior: si vols aprendre alemany, no vagis a Suïssa. És cert que tot està escrit en alemany, però no el parla ningú: el llegiràs, però no el sentiràs. Veritat #4: l'alemany i l'alemany suís s'assemblen tant com el català i l'espanyol.

COM OBRIR UN COMPTE A SUÏSSA

Si ens plantem en una oficina bancària situada a Catalunya i demanem obrir un compte sense tenir diners, ens diran que no és possible. Doncs a Suïssa passa el mateix: la diferència és la quantitat de diners que es necessiten. Aquí, un català pot obrir el seu compte amb un euro. A Suïssa necessitarà com a mínim 10.000 francs (uns 10.000 euros), encara que hi ha entitats que demanen un milió o més. I això per què?

Tornem a l'exemple del nostre català que vol obrir un compte, diguem que en un banc de Zuric. Per acceptar el dipòsit, la sucursal està obligada a tenir un expert en legislació tributària de l'estat espanyol, que haurà passat uns cursos de formació cars i tindrà un sou X. Doncs bé, si al director de la sucursal no li surten els números, és molt probable que no accepti el dipòsit.

Però posem per cas que aquesta oficina ja té clients de la mateixa nacionalitat que el nostre dipositant i decideix acceptar-lo com a candidat per tenir un compte al seu banc. En una entrevista personal, el director li farà una bateria de preguntes i decidirà si el seu perfil li interessa com a client (bàsicament, si serà rendible). A més, comprovarà que els seus diners tenen un origen lícit i li entregará el formulari A. Aquest document serveix per identificar el client i per confirmar que els seus diners són de debò seus i lícits. El director també li oferirà firmar un altre paper que diu que el nostre home accepta de bon grat que el banc pugui donar tot tipus d'informació al seu país d'origen sobre ell i el seu compte, en primera sol·licitud. És a dir, que tan bon punt l'Agència Tributària preguntin, el banc la informará del que necessiti. Per descomptat el client pot negar-se a firmar el document, però ha de saber dues coses: la primera, que si el requeriment d'informació és resultat d'una investigació, el banc suís facilitarà la informació de totes maneres. I la segona, que si no el firma, és possible que no li obrin el compte, donat que la seva negativa planteja immediatament dubtes sobre l'origen dels diners.

Cal remarcar que qualsevol quantitat per sobre de 10.000 francs s'ha de declarar prèviament a la duana però és possible que li demanin que el dipòsit es faci per transferència bancària des del seu país d'origen. D'aquesta manera, el banc suís sap del cert que el país de procedència té constància que aquesta quantitat ha sortit de les seves fronteres i ha creuat les helvètiques i, per tant, la tindrà localitzada per a les obligacions tributàries.

